

Martinikerk, Sneek

Eeuwenoud kerkgebouw als centrale plek van ontmoeting

Hoewel het aan de ene kant misschien iets droevigs heeft om kerken te sluiten, stemt het aan de andere kant hoopvol dat het mogelijkheden en middelen oplevert om van een centrale plek iets heel moois te maken. In Sneek is dat met de Martinikerk geweldig gelukt.

De herbestemming van een kerk is Architectenbureau Kijlstra-Brouwer niet onbekend. Nieuwbouw aan de buitenkant van de Martinikerk in Sneek heeft voor de gewenste connectie met het bestaande rijksmonument en met de stad gezorgd. Architect Gerard Brouwer: 'De ellipsvorm van de ontmoetingsruimte zorgt voor een entiteit die zichtbaar is voor de stad. Om het nieuwe volume te laten afsteken bij het bestaande, is gekozen voor het koper en de opvallende kleur daarvan. Deze keus is net zo gemêleerd als de stenen muur

‘Ellipsvorm zorgt voor nieuwe entiteit in Sneek’

- Gerard Brouwer

van de kerk, dat brengt ze in relatie met elkaar, het nieuwe passend bij het monument.' Het nieuwbouwgedeelte van de kerk moest voor het oog losstaan van het bestaande gebouw. Daarom heeft Balink Glas & Aluminium zoveel mogelijk glas gebruikt met zo weinig mogelijk aluminium.

Draagvlak

'Je weet dat, als je met een rijksmonument te maken hebt, je sommige zaken niet kunt voorzien', vervolgt Brouwer zijn verhaal. 'Dat er bijvoorbeeld grafzerken in de kerk aanwezig waren, wisten we. Dat er een complete, intacte zerkenvloer in de kleine kerkzaal lag, wisten we niet. Het verandert nogal wat aan je plannen, maar dankzij een goed meedenkende bouwcommissie is het geslaagd.' Diezelfde bouwcommissie was er verantwoordelijk voor om de kerkelijke gemeenschappen op de hoogte te houden van de ontwikkelingen. 'Dat hebben ze bij iedere stap heel nauwkeurig gedaan, daardoor is er veel draagvlak voor het project ontstaan.' Het draagvlak was dermate groot, dat er na het begin van de werkzaamheden al gauw een groep van 25 vrijwilligers klaarstond om mee te helpen. 'Het isoleren van het jeugdhonk, het voorzichtig demonteren van de plankenvloer in het koor... zowel vanuit de kerk als vanuit de stad werd er van alle kanten hulp aangeboden.'

Duurzaamheid

Er is veel tijd gestoken in onderzoek naar het verduurzamen van de kerk. Brouwer legt uit: 'Op een gegeven moment hebben we met elkaar vastgesteld dat het een onmogelijke opgave is om een hele kerk energieneutraal te maken. Wel konden we wat doen aan de ruimtes die dagelijks gebruikt worden. In de verduurzaming hebben we daarom een splitsing gemaakt tussen die dagelijkse ruimtes en de grote kerkzaal. Daar is ook het schip, de eyecatcher in de kerk, uit voortgekomen. Het zorgt voor een verdieping in de kleine kerkzaal, die afgesloten kan worden van de grote kerkzaal. Door gebruik van glas zijn zichtlijnen intact gebleven, terwijl het toch een intieme ruimte op zichzelf is. Nu kunnen er honderd mensen gebruik van maken, zonder de hele

 'Mooi hoe je een Oud ambacht in een hedendaags project nodig hebt'

– Erik Wijkstra

kerk te hoeven verwarmen.'

Glas vormt als materiaal een belangrijk onderdeel voor het ontwerp van de architect; dat valt op als je rond en door het gebouw gaat. Voor het glaswerk werd Balink Glas & Aluminium uit Heerenveen benaderd. 'Dit was allesbehalve standaard werk, we zijn trots op de mooie details', aldus projectleider Erik Wijkstra. 'Het voordeel is dat wij de glasproductie volledig in eigen hand hebben, dan zijn er bijzondere uitwerkingen mogelijk met snelle levertijden.'

3D versus oud ambacht

Dat een kerk nooit helemaal recht is, heeft Wijkstra in dit project aan alle kanten ondervonden. Het schip in de verdieping moest middels een glazen vloer op de bestaande muur aansluiten. 'Dan is de vraag welke maat je aanhoudt, want op de bouwtekeningen uit het verleden kun je vandaag de dag niet meer aan. In samenwerking met BDM uit Bolsward hebben we een 3D BIM-model gemaakt, en op basis daarvan hebben we het glaswerk uitgetekend. In de fabriek hebben we met een

Uw partner in Noord-Nederland
op het gebied van:

- Verbouw
- Nieuwbouw
- Restauratie
- Herbestemming
- Verduurzaming
- Onderhoudsplannen
- Subsidieaanvragen
- Fondsenwerving

 [kijlstra-brouwer-architecten](#)

 [Architectenbureau-Kijlstra-Brouwer](#)

 [kijlstrabrouwerarchitecten](#)

HOOFDSTRAAT 44

BEETSTERZWAAG

0512-382660

INFO@KIJLSTRABOUWER.NL

WWW.KIJLSTRABOUWER.NL

Van ontwerp, productie tot realisatie

- Raamkozijnen
- Deurkozijnen
- Schuifpuien
- Serres
- Puien
- Lichtstraten

proefopstelling getest hoeveel gewicht het op deze manier kon houden.’ De volgende uitdaging was het plaatsen van het glas. ‘Door de aanwezige grafzerken konden we de vloer niet belasten met te zwaar materiaal. Met een lierconstructie is het gelukt. Mooi hoe je dan toch nog een ouderwets ambacht in een hedendaags project nodig hebt.’

Zilver op glas

Het monumentale kerkgebouw en de sacristie zijn ondanks alle veranderingen overeind gehouden. Zelfs de kerkbanken zijn zoveel mogelijk behouden gebleven, ook al zijn ze op de verdieping wat verhoogd. Brouwer: ‘Je kon, als je daar zat, alleen het hoofd van de predikant zien. Nu er steeds vaker concerten in de kerkzaal plaatsvinden, wil je een beter uitzicht bieden. Door de kerkbanken te verhogen is dat gelukt. Voor ons was het de mazzel dat we onder die verhoging verschillende installaties kwijt konden.’ Zo’n detail weet ook Wijkstra te benoemen: ‘Op een mooie plek in de kerk is in de sparing in de muur een vitrinekast op maat gemaakt, van glas. Het zilverwerk heeft er een plek gekregen op, uiteraard, glazen ligplanken.’

Aantrekkelijk en toegankelijk

Hier in Sneek lagen er drie belangrijke eisen klaar voor architectenbureau Kijlstra-Brouwer: Functies uit drie verschillende kerken moesten samenkomen in één gebouw, het gebouw moest een centrale plek van ontmoeting krijgen ondanks verschillende ingangen, én de kerk moest aantrekkelijk en toegankelijk worden voor een breed publiek, en dat ook uitstralen. ‘Er is flink geïnvesteerd in het behoud en de herbestemming van de Martinikerk in Sneek, maar als je ziet wat er tot nu toe door ontplooid is, dan is het ‘t allemaal waard geweest. Dat wat ze voor ogen hadden, is uitgekomen.’

📍 Martinikerk te Sneek

Bouwteamleden

- Opdrachtgever** : PKN Kerk Martinikerk
- Architect** : Architectenbureau Kijlstra-Brouwer bna
- Aannemer** : Friso Bouwgroep
- Installatie** : Installatiebedrijf CBS

Onderaannemers & leveranciers

- Gevelconstructie** : Balink Glas en Aluminium
- 4in1 mortel** : Remix Droge Mortel

Fotografie: Leontine Lamers

Tekst: Thea van der Schaaf